

Briselē, 23.9.2019.
COM(2019) 615 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Programmas ISA² vidusposma izvērtēšanas rezultāti

{SWD(2019) 1615 final}

Saturs

1.	Ievads.....	2
2.	Konteksts	2
3.	Vienota sadarbības izpratne	3
4.	Metodika.....	4
5.	Izvērtēšanā aplūkotās problēmas un jautājumi	4
6.	Konstatējumi	5
6.1.	Piemērotība.....	5
6.2.	Rezultatīvitate.....	6
6.3.	Efektivitate	6
6.4.	Saskanība.....	6
6.5.	ES pievienotā vērtība.....	7
6.6.	Lietderība.....	7
6.7.	Ilgtspēja	7
7.	Ieteikumi.....	7
7.1.	Informēšanas uzlabošana ārpus valsts pārvaldes iestādēm	8
7.2.	No risinājumiem, kas vērsti uz lietotāju, līdz lietotāja virzītiem risinājumiem.....	8
7.3.	Virzībā uz uzlabotu ilgtspēju.....	8
8.	Turpmākie pasākumi	9

1. IEVADS

Saskaņā ar Lēmumu par ISA^{2,1} 2016. gada 1. janvārī kā programmas ISA² turpinājums sāka darboties piegādu programma Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu, uzņēmumu un pilsoņu sadarbības risinājumu un kopīgu sistēmu nodrošināšanai (programma ISA²).

Šajā ziņojumā ir izklāstīti programmas ISA² starpposma izvērtēšanas konstatējumi un ieteikumi³. Atbilstīgi Lēmuma par ISA² 13. panta 3. punktam šī izvērtēšana Komisijai ir jāveic un tās rezultāti jā dara zināmi Eiropas Parlamentam un Padomei līdz 2019. gada 30. septembrim.

Izvērtēšanā Komisija izmantoja ekspertu komisiju no neatkarīga konsultāciju uzņēmuma⁴. Izvērtēšanu pārraudzīja dienestu koordinācijas grupa⁵.

2. KONTEKSTS

Programmas ISA² galvenais mērķis ir sekmēt uz IKT balstītu Eiropas publiskā sektora modernizāciju un veicināt uzņēmumu un pilsoņu vajadzību apmierināšanu, uzlabojot Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu sadarbību.

Programmas specifiskie mērķi:

- sekmēt efektīvu un rezultatīvu elektronisku pārrobežu vai starpnozaru mijdarbību starp Eiropas publiskās pārvaldes iestādēm, uzņēmumiem un pilsoņiem;
- veicināt efektīvākas, vienkāršotas un parocīgas e-pārvaldes izveidi valdības, reģiona valdības un pašvaldības līmenī;
- veicināt holistisku pieeju ES sadarbībai, identificējot, izstrādājot un laižot darbā sadarbības risinājumus un sekmējot to atkalizmantošanu Eiropas publiskās pārvaldes iestādēs. Tas palīdzēs īstenot dažādas Savienības politikas jomas un darbības.

Lai sasniegtu šos mērķus⁶, programmas pamatā ir tās priekšteces ISA sasniegumi⁷. Liela uzmanība ir veltīta arī tam, lai programma veiksmīgi iekļautos plašākā politikas satvarā saistībā ar ES publiskās pārvaldes iestāžu digitalizēšanu. Saistībā ar to programma ISA² ir galvenais instruments, ar ko atbalstīt Eiropas sadarbības satvaru (*EIF*)⁸, kas ir atjaunināts un izvērsts tā, kā plānots Paziņojumā par digitālā

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Lēmums (ES) 2015/2240, ar ko izveido programmu Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu, uzņēmumu un iedzīvotāju sadarbības risinājumu un kopīgu sistēmu nodrošināšanai (programma ISA²) kā līdzekli publiskā sektora modernizācijai (OV L 318, 4.12.2015., 1. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Lēmums Nr. 922/2009/EK par Eiropas valstu pārvaldes iestāžu sadarbības risinājumiem (ISA) (OV L 260, 3.10.2009., 20. lpp.).

³ Sīkākas ziņas par izvērtēšanu un tās rezultāti kopā ar liecībām ir pieejami Komisijas dienestu darba dokumentā SWD(2019) 1615 final.

⁴ Neatkarīgo ekspertu pētījums pieejams vietnē <https://data.europa.eu/doi/10.2799/13397>.

⁵ Grupā darbojās ģenerāldirektorāti *CNECT*, *DIGIT*, *EMPL*, *FISMA*, *GROW*, *OP*, *SG* un *TAXUD*, kā arī *JRC*.

⁶ Lēmuma par programmu ISA² 1. panta 1. punkts (sk. 1. zemsvītras piezīmi).

⁷ Lēmuma par programmu ISA² 1. panta 3. punkts (sk. 1. zemsvītras piezīmi).

⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas sadarbības satvars — Īstenošanas stratēģija", Brisele, 23.3.2017., COM(2017) 134 final.

vienotā tirgus stratēģiju Eiropai⁹. Citas politikas iniciatīvas, ko veicina programma ISA², ir E-pārvaldes rīcības plāns 2016.–2020. gadam¹⁰, 2017. gada Tallinas deklarācija par e-pārvaldi¹¹ un Vienotās digitālās vārtejas regula¹².

Praksē programma ISA² darbojas no 2016. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim un tās kopējais budžets ir 130,9 miljoni euro. Tā finansē darbības, kas katru gadu tiek noteiktas kārtējā darba programmā. Programmas pārvaldība arī sekmē sinerģijas ar citām ES programmām, piemēram, Eiropas Infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI)¹³ vai Strukturālo reformu atbalsta programmu (SRAP)¹⁴.

Programmas primārās ieinteresētās personas ir Eiropas publiskās pārvaldes iestādes visos līmeņos: ES, valsts, reģiona un pašvaldības. Tomēr programma ietekmē daudz plašāku ieinteresēto personu loku, ieskaitot ES uzņēmumus un pilsoņus. Programma ISA² ir pieejama ES dalībvalstīm, citām Eiropas Ekonomikas zonas valstīm un kandidātvalstīm. Papildus 28 ES dalībvalstīm programmā piedalās trīs citas valstis: Islande, Norvēģija (no 2016. gada) un Melnkalne (no 2018. gada). Programma arī mudina sadarboties ar citām trešām valstīm un starptautiskām organizācijām un struktūrām.

3. VIENOTA SADARBSPĒJAS IZPRATNE

Saskaņā ar lēmuma par ISA² 1. panta 2. punktu “programma ISA² nodrošina, ka ar EIF starpniecību sadarbspēja un tās īstenošana tiek vienoti izprasta dalībvalstu publiskās pārvaldes iestādēs. Komisija ar programmas ISA² starpniecību pārrauga EIF īstenošanu.”

Tam programma ISA² izstrādā integrētu satvaru, lai gan dalībvalstis, gan Komisija varētu uzraudzīt, novērtēt un darīt zināmus EIF īstenošanā gūtos panākumus¹⁵. Uzraudzības satvara izstrāde un īstenošana ir Valsts sadarbspējas satvara novērošanas centra (NIFO) atbildībā, un to finansē programma ISA².

ES gūtie EIF īstenošanas rezultāti katru gadu tiks izklāstīti rezultātu apkopojumā tiešsaistē, lai labāk pamatotu politikas veidošanu un minētos rezultātus izziņotu plašākai sabiedrībai vizuāli un intuitīvi vieglāk uztveramā veidā¹⁶. Praksē rezultātu

⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Digitālā vienotā tirgus stratēģija Eiropai”, Brisele, 6.5.2015., COM(2015) 192 final.

¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES E-pārvaldes rīcības plāns 2016.–2020. gadam. Pārvaldes digitalizēšanās paātrināšana”, COM/2016/0179 final.

¹¹ Tallinas deklarācija par e-pārvaldi, kas pieņemta ministru sanāksmē 2017. gada 6. oktobrī, kad ES Padomes prezidentvalsts bija Igaunija.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 2. oktobra Regula (ES) 2018/1724, ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 295, 21.11.2018., 1.–38. lpp.).

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010 (OV L 384, 20.12.2013., 129.–171. lpp.).

¹⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 23. oktobra Regula (ES) 2018/1671, ar ko groza Regulu (ES) 2017/825, lai palielinātu Strukturālo reformu atbalsta programmas finansējumu un pielāgotu tās vispārīgo mērķi (OV L 284, 12.11.2018., 3.–5. lpp.).

¹⁵ Uzraudzības mehānisms attiecas arī uz 8. zemsvītras piezīmē minētā paziņojuma par EIF I pielikumā izklāstītā Sadarbspējas rīcības plāna īstenošanu.

¹⁶ Rezultātu apkopojums 2020. gadā būs pieejams krājumā “NIFO” platformā *Joinup*.

apkopojuma mērķis ir uzlabot saziņu un spēju veidošanu, lai dalībvalstis būtu labāk informētas par savu pašreizējo statusu EIF īstenošanā un lai tām atvieglotu EIF ieteikumu izpildi.

Šo mērķu īstenošanai dalībvalstīm tiks darīta pieejama rīkkopa ar praktiskiem norādījumiem par EIF īstenošanu uz paraugprakses un risinājumu pamata.

EIF īstenošanas uzraudzības satvara uzdevums ir sagādāt liecības EIF nākamajai izvērtēšanai, ko sākotnēji bija plānots veikt līdz 2019. gada beigām¹⁷. Tomēr, lai dalībvalstīm dotu reālistisku termiņu, kurā savu e-pārvaldes, digitālo pakalpojumu un sadarbības politiku pielāgot EIF, un, ņemot vērā, ka jaunā EIF izvērstā darbības joma ir papildus iekšēji un ārēji jāaskaņo, lai pabeigtu kopīgi apstiprinātu un integrētu uzraudzības satvaru, EIF novērtēšana ir jāatliek līdz 2021. gadam. Šo faktoru dēļ datu vākšana sākas tikai 2019. gada sākumā, tāpēc nav pietiekamu datu, pēc kuriem novērtēt EIF īstenošanu šajā pašā gadā.

Turklāt, EIF izvērtēšanu veicot saistībā ar programmas ISA² galīgo izvērtēšanu 2021. gadā, varētu izveidot vairākas sinerģijas, jo programma ir galvenais instruments, kas atbalsta EIF īstenošanu.

4. METODIKA

Programmas ISA² starpposma izvērtēšanā tika izmantoti kvantitatīvi un kvalitatīvi dati, kas savākti ar dažādām metodēm, kā dokumentu pārbaude, sabiedriska apspriešana, mērķētas aptaujas tiešsaistē, padziļinātas pārrunas un ievada darbseminārs. Apspriešana deva iespēju aptvert plašu dažādu programmas ISA² ieinteresēto personu loku – no dalībvalstu un Komisijas struktūrvienību pārstāvjiem līdz pilsoņiem un standartizācijas organizācijām.

Lai labāk virzītu datu vākšanu, no 53 darbībām, ko programma ISA² finansēja līdz 2018. gadam (sagrupētas deviņos kopumos), tika izveidota 20 darbību izlase. Lai nodrošinātu, ka atlasītās darbības lielā mērā reprezentē programmu, izlasi izveidoja atbilstīgi četriem iepriekš noteiktiem kritērijiem. Turklāt datu vākšanu papildināja programmas novērtēšana, ko veica četri sadarbības tehniskie eksperti.

5. IZVĒRTĒŠANĀ APLŪKOTĀS PROBLĒMAS UN JAUTĀJUMI

Izvērtēšanā lielākā uzmanība tika veltīta septiņiem galvenajiem kritērijiem¹⁸:

- **Piemērotība** – kādā mērā programmas ISA² mērķi turpina attiekties uz valsts un ES līmeņa vajadzībām un problēmām, kuras attīstās?
- **Rezultatīvitate** – kā programmas ISA² līdzšinējie rezultāti sasnieguši tās mērķus? Vai ir aspekti, kuros sasniegts vairāk vai mazāk rezultātu nekā citos, un, ja ir, ko no tā var mācīties?
- **Efektivitate** – cik lietderīgas ir bijušas programmas izmaksas? Kuri programmas aspekti ir efektīvākie vai neefektīvākie, sevišķi izlietoto līdzekļu ziņā? Kā programma tiek izpildīta attiecsmē pret plānoto darbu un budžetu?
- **Saskanība** – kādā mērā programmas ISA² darbības aptvertas programmas “holistikajā” pieejā (iekšējā saskanība)? Kādā mērā programma ISA² saskan

¹⁷ Sk. 8. zemsivētras piezīmē minētā paziņojuma EIF 6. sadaļu.

¹⁸ Sk. Eiropas Komisijas labāka regulējuma rīkkopas 47. rīku.

ar citiem ES iejaukšanās pasākumiem, kuriem ir līdzīgi mērķi, un ar pasaules mēroga iniciatīvām tajā pašā jomā (ārējā saskanība)?

- **ES pievienotā vērtība** – kāda ir programmas ISA² radītā papildu vērtība, salīdzinot ar to, ko varētu pamatoti gaidīt no dalībvalstu rīcības valsts, reģiona un/vai pašvaldības līmenī?
- **Lietderība** – kā programmas ISA² darbības un sasniegtie un gaidītie rezultāti noder to vajadzību apmierināšanai, kam tie domāti?
- **Ilgspēja** – kādā mērā tiek nodrošināta visā programmā ISA² izstrādāto – uzturēto un lietā likto – risinājumu finansiālā, tehniskā un operatīvā ilgspēja?

6. KONSTATĒJUMI

Balstoties uz datiem, kas savākti no 129 aptaujātajām ieinteresētajām personām¹⁹, plašu dokumentu pārbaudi un ekspertu novērtējumiem, starpposma izvērtēšanā apstiprināts, ka programmas ISA² izpilde pēc visiem vērtēšanas kritērijiem ir laba. Taču izvērtējums aptver tikai darbības, kuras finansētas no 2016. līdz 2018. gadam, tāpēc programmas ISA² notiekošo darbību rezultātus un ilgtermiņa iznākumus varēs atainot tikai pēc programmas pabeigšanas.

6.1. Piemērotība

Programmas ISA² mērķi joprojām atbilst mainīgajām vajadzībām un problēmām digitālo publisko pakalpojumu sadarbības jomā un apstiprina programmas piemērotību. Vairums aptaujāto ieinteresēto personu piekrita, ka programmā sākotnēji noteiktā administratīvo e-šķēršļu problēma un ar to saistītās vajadzības vēl ir aktuālas. Tomēr pašlaik daļai ieinteresēto personu (46 no 129) ir dažas papildu vajadzības (piemēram, stingrāka pieeja publisko pakalpojumu sadarbības risinājumu izstrādei) un problēmas (to vidū ierobežoti resursi), ko programma ISA² var novērst tikai daļēji.

Viena papildu vajadzība, kam būtu jāvelta īpaša uzmanība, ir nodrošināt aktīvāku sadarbību un apmaiņas ar reģionu valdības un vietējām pārvaldes iestādēm, lai uzlabotu informētību par sadarbību un programmas ISA² risinājumu ieviešanu reģionu un pašvaldību līmenī.

Uzlabot publiskās pārvaldes iestāžu informētību par sadarbību bija pirmais no trim ISA programmas galīgajā izvērtējumā²⁰ paustajiem ieteikumiem. Programmas ISA² veidotāji reaģēja uz šo aicinājumu, 2017. gadā pieņemot programmas komunikācijas stratēģiju un sadarbības plānu un laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam organizējot desmit svarīgus pasākumus. Katrā pasākumā piedalījās vidēji 211 dalībnieku. Turklāt programmas ISA² pārstāvji aktīvi piedalījās 60 pasākumos, kas notika tajā pašā periodā. Starpposma izvērtējums rāda, ka pūliņi atmaksājušies, jo vairums aptaujāto ieinteresēto personu norāda, ka tām ir eksperta līmeņa zināšanas par sadarbību (91 no 128) un programmu ISA² (81 no 128). Neatkarīgi no vispārīgās informētības iepriekš minētā papildu vajadzība liecina, ka programmai jāturpina informētības

¹⁹ Konfidencialitātes un datu aizsardzības apsvērumu dēļ novērtēšanas komanda lūdza darbību īstenotājus kā apspriešanās starpniekus sazināties ar savu risinājumu lietotājiem. Šāda divpakāpju pieeja varēja ierobežot saņemto atbilžu skaitu.

²⁰ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “ISA programmas nobeiguma novērtējuma rezultāti”, Brisele, 1.9.2016., COM(2016) 550 final.

uzlabošanas darbības, kas vērstas uz reģionu un pašvaldību iestādēm un, iespējams, arī netiešiem labuma guvējiem, kā pilsoņiem un uzņēmumiem.

6.2. Rezultatīvitate

Programmas ISA² līdzšinējie rezultāti saskan ar programmas mērķiem. Tomēr tie pagaidām nepilnīgi atbilst cerētajiem rezultātiem, jo vairums darbību vēl tiek īstenotas un turpinās risinājumu izstrāde. Risinājumu ieviešanas ātrumu ietekmē arī programmas darbības ilgums. Būtībā kopš iepriekšējās programmas turpināto darbību satvarā ir radīti risinājumi, kurus patlaban izmanto plašāk nekā risinājumus, kas izriet no programmas ISA² darbībām.

Ir viens konkrēts programmas ISA² mērķis, kurā, kā tika konstatēts izvērtējot, programma par sevi nav tik rezultatīva: efektīvākas, vienkāršotas un parocīgas e-pārvaldes izveide pārvaldes valsts, reģiona un pašvaldības līmenī. Šajā jomā liela ietekme varētu būt dalībvalstīm, un tās varētu papildināt ES līmeņa iniciatīvas sadarbības un digitalizācijas jomā.

Ārējie faktori var ne tikai uzlabot, bet arī apdraudēt programmas mērķu un rezultātu sasniegšanas veidu. Publiskās pārvaldes iestāžu aicinājums nodrošināt kopīgus standartus un satvaru ir ārējs faktors, kas veicina programmas darbību. Turpretī institucionālā sarežģītība var kavēt pārrobežu un starpnozaru sadarbības panākšanu.

Visbeidzot, izvērtēšanā tika konstatēts, ka programmas ISA² darbības lielā mērā atbilst Lēmuma par programmu ISA² 4. pantā uzskaitītajiem vispārīgajiem principiem – tas ir panākts, īstenojot kārtējās darba programmas procesu, kas nodrošina šo principu sistemātisku ņemšanu vērā darba programmas izstrādē.

6.3. Efektivitate

Programmas īstenošana rit pēc plāna; visas darbības vai nu atbilst plānam, vai tuvojas plānotā darba apjoma sasniegšanai. Tomēr, tā kā darbības rezultātu rādītāji nav viendabīgi, ir grūti izdarīt secinājumus par programmas izmaksu vispārējo efektivitāti. Tajos programmas ISA² kopumos, kuros varēja apkopot dažādu darbību rezultātu rādītājus, izmaksas uz vienu galalietotāju (piemēram, uzņēmumu, pilsoni) ir novērtētas kā ļoti zemas.

Programmas ISA² finansēto darbību atlases process ir uzskatāms par relatīvi rezultatīvu. Priekšlikumu sagatavošanas izmaksas ir visai zemas – 0,07–0,4 % no iespējamiem līdzekļiem, ko varētu piešķirt priekšlikumam pēc tā apstiprināšanas. Tomēr atlasī varētu vēl vairāk uzlabot, vienkāršojot kārtējo darbu programmu (piemēram, padarot veidni elastīgāku) un ieviešot tematiskus aicinājumus veikt darbības, tādējādi nodrošinot, ka atlasī virza mērķi.

6.4. Saskanība

Aptaujātās ieinteresētās personas norādīja, ka programmas ISA² darbībām ir raksturīgas būtiskas sinerģijas un ierobežota pārklāšanās. Izteiktā iekšējā saskanība atbilst galīgā ISA izvērtējuma otrajam ieteikumam, kas aicināja programmā ISA² izmantot holistisku pieeju sadarbībai.

Ārējās saskanības ziņā programmas ISA² veidotāji ievēroja trešo – un pēdējo – galīgā ISA izvērtējuma ieteikumu un izveidoja ciešu sadarbību ar citām ES politikas jomām un iniciatīvām. Programma sekmēja sinerģijas ar EISI, “Apvārsni 2020” un Strukturālo reformu atbalsta programmu. Programma ISA² mijdarbojas arī ar tādām

iniciatīvām kā vienotā digitālā vārteja, Digitālā vienotā tirgus stratēģija, E-pārvaldes rīcības plāns, Tallinas deklarācija par e-pārvaldi un IKT kārtējo standartizācijas darbu plāns²¹. Reizēm gan programmas ISA² un EISI risinājumi pārklājās, taču to varētu novērst, labāk norobežojot katra risinājuma darbības jomu.

6.5. ES pievienotā vērtība

Programmas ISA² nodrošinātais koordinācijas līmenis ir ļoti svarīgs, lai uzlabotu ES publiskās pārvaldes iestāžu vispārējo sadarbību. Turklāt 91 no 109 respondentiem uzsvēra, ka programma ISA² var sasniegt tās mērķus ar zemākām izmaksām nekā salīdzināmas valsts vai zemāka līmeņa iniciatīvas.

Programma ISA² ir acīmredzami palīdzējusi uzlabot pārrobežu sadarbību ES, jo tā: i) uzlabo informētību par sadarbību visās dalībvalstīs, ii) palīdz iekļaut šo tematu valstu programmās un iii) veido tīklus un veicina apmaiņu. Programma ISA² ir arī palīdzējusi attīstīt kopīgās ES politikas jomas – tai ir vadošā loma EIF īstenošanā, un tā atbalsta digitālā vienotā tirgus izveidi.

6.6. Lietderība

Lietotāju apmierinātība ar programmas ISA² risinājumiem ir pozitīva, un tikai 7 no 110 ieinteresētajām personām paziņoja par “ierobežotu apmierinātību”. Tā kā programma turpinās, ir paredzams, ka tās risinājumu ieviešana paplašināsies un tādējādi uzlabos risinājumu atbilstību lietotāju vajadzībām un tas savukārt palielinās lietotāju vispārējo apmierinātību.

6.7. Ilgtspēja

Aptaujātās ieinteresētās personas sniedza atšķirīgas atsauksmes par programmas ISA² risinājumu ilgtspēju. 66 no 84 respondentiem domā, ka programmas rezultāti saglabātos arī bez turpmāka finansējuma, bet vairāk nekā 55 no 85 respondentiem uzskata, ka risinājumiem nepieciešamās darbības un uzturēšanas izmaksas varētu mazināt programmas ISA² risinājumu spēju sniegt rezultātu, ja programma tiktu apturēta.

Tomēr ieinteresētās personas piekrīt, ka programmai ISA² ir būtiska nozīme sadarbības situācijas uzlabošanā ES un tās neesība apdraudētu Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu pūliņus uzlabot sadarbību un veicināt uz IKT balstītu Eiropas publiskā sektora modernizāciju.

7. IETEIKUMI

Starpposma izvērtēšanā ir pozitīvi attēloti līdzšinējie programmas ISA² darbības rezultāti. Tomēr tajā ir norādītas arī jomas, kurās iespējami uzlabojumi. Tālāk dotie ieteikumi ir vērsti uz šiem programmas aspektiem, ietverot gan īstermiņa, gan ilgtermiņa pasākumus. Īstermiņa pasākumi ir tie, kurus varētu ietvert pēdējā programmas ISA² kārtējo darbu programmā 2020. gadā un pārejas periodā, kurā tiks noteikta jaunā daudzgadu finanšu shēma (DFS)²². Ilgtermiņa pasākumiem vajadzētu vairāk gadu, lai tie dotu rezultātus.

²¹ Sk. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/rolling-plan-ict-standardisation>.

²² Sk. https://ec.europa.eu/commission/future-europe/eu-budget-future_lv.

7.1. Informētības uzlabošana ārpus valstu pārvaldes iestādēm

Ar programmu ISA² Komisija turpinās uzlabot Eiropas publiskā sektora informētību par sadarbību – galveno digitalizācijas priekšnoteikumu, galvenokārt – šajā darbā nodrošinot ciešāku sadarbību ar reģionu valdību un pašvaldības iestādēm.

Vispirms būtu jāizstrādā mērķētas veicināšanas darbības, lielāko uzmanību veltot ieguvumiem no programmas ISA² sadarbības risinājumu (atkal)izmantošanas. Lai pamatotu šo paziņojumu, 2020. gadā varētu veikt pētījumus, kas skaitliski noteiktu apmēru, kādā daži programmas ISA² risinājumi ietekmē publiskās pārvaldes iestāžu darba efektivitāti un ražīgumu.

Programmas ISA² pēdējā posmā vēl lielāka uzmanība jāvelta paraugprakses apmaiņas nodrošināšanai publiskās pārvaldes iestāžu, mācībspēku un ieinteresēto speciālistu starpā. Sadarbības akadēmijai, kas nesen sāka darboties programmas paspārnē, būtu jāizstrādā arī piemēroti mācību materiāli.

Lai pastiprinātu ierosināto pasākumu ietekmi, programmas ISA² darbību īstenotājiem būtu jāpiesaista vēl vairāk potenciāli ietekmīgu cilvēku (kā pētnieki, atbildīgie ierēdņi) un jāizveido sadarbības vēstnieku kopiena.

Ilgākā laikā, pamatojoties uz sadarbību, būtu jāveido konsultatīvās spējas. Tās palīdzētu ieinteresētajām personām izvēlēties tām vajadzīgos sadarbības risinājumus un vienlaikus sniegtu atbalsta pakalpojumus un tehnisko palīdzību risinājumu efektīvai īstenošanai.

7.2. No risinājumiem, kas vērsti uz lietotāju, līdz lietotāja virzītiem risinājumiem

Lai palielinātu programmas lietderību, programma ISA² varētu uzlabot pastāvošo risinājumu kvalitāti, labāk apsverot lietotāju vajadzības. Šī pieeja varētu dominēt programmas ISA² pēdējās darba programmas īstenošanas gaitā, tādējādi veicinot *EIF* principa – pievērsties lietotājam – ievērošanu gan Komisijā, gan dalībvalstīs.

Tomēr nākamajos gados ir ieteicams no paradigmas, kas vērsta uz lietotāju, pāriet uz lietotāja virzītu paradigmu, lietotāju iesaistot sadarbības risinājuma izstrādes posmā. Šādu kopīgas jaunrades procesu, kurā varētu eksperimentēt ar jauniem, uz lietotājiem vēršiem risinājumiem un izmēģināt to prototipus drošā vidē, varētu veicināt sadarbības inkubators. Inkubators palīdzētu ieviest jaunas tehnoloģijas un dalīties vadošo publiskās pārvaldes iestāžu inovējumos.

Attiecībā uz pirmajiem diviem šajā ziņojumā paustajiem ieteikumiem Komisijas Digitālā stratēģija²³ pierāda, ka Komisija sekmīgi pilda savus solījumus: gan sadarbība, gan pievēršanās lietotājam ir starp stratēģijas galvenajiem principiem, un *EIF* ir viens no tās atsaucē punktiem. Turklāt programmai ISA² ir konsultatīva nozīme stratēģijas īstenošanā, tā palīdz Komisijai dažādās politikas jomās modernizēt esošās IT sistēmas un izstrādāt jaunus digitālos risinājumus, kuros ir ņemta vērā sadarbība.

7.3. Virzībā uz uzlabotu ilgspēju

Vērtējot programmas ISA² ES pievienoto vērtību un ilgspēju, starpposma izvērtēšanā tika konstatēts, ka tai ir būtiska nozīme saskaņotas sadarbības ainās veidošanā Eiropas publiskajā sektorā. Programma ISA² arī palīdz izstrādāt un ieviest

²³ Paziņojums Komisijai “Eiropas Komisijas Digitālā stratēģija. Digitāli pārveidota, uz lietotāju vērsta un datu virzīta Komisija”, Brisele, 21.11.2018., C(2018) 7118 final.

dalībvalstu pārvaldes iestāžu pārrobežu un starpnozaru digitālos risinājumus. ISA² palīdz arī attīstīt kopīgo politiku, kas lielā mērā balstās uz šiem sasaistītajiem, sadarbspējīgajiem tīkliem un sistēmām.

Pēc programmas ISA² beigām ir ļoti svarīgi saglabāt un uzlabot Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu spēju strādāt kopā, lai sasniegtu abpusēji izdevīgus mērķus, arī daloties informācijā un zināšanās, kas vispār ir sadarbības galvenais elements. Tam vajadzīga stingra politiskā apņemšanās un stabils finansējums. Kā politiskās apņemšanās piemēru var minēt par e-pārvaldes politiku atbildīgos Eiropas ministrus, kuri Tallinas deklarācijā par e-pārvaldi apstiprināja, ka apņemas izveidot uz pilsoņiem vērstus publiskos pakalpojumus ar digitalitāti pēc noklusējuma un īstenot EIF iecerēto. Sadarbības turpmākais finansējums ir paredzēts programmā “Digitālā Eiropa”²⁴, kas ir viens no Komisijas nozariskajiem priekšlikumiem DFS 2021.–2027. gadam tiesību aktu kopumā.

Komisijai būtu arī jāņem par sinerģijām, kas izveidotas starp programmu ISA² un citām ES programmām, lai veicinātu EIF un sadarbību kopumā un sekmētu programmas ISA² risinājumu plašāku atkalizmantošanu. Šāda pieeja arī varētu sekmēt rezultatīvu un pilnveidotu programmas pārvaldību, atbalstot priekšlikuma “Digitālā Eiropa” turpmāko īstenošanu.

Paralēli jaunās DFS programmu izstrādes sagatavošanās darbiem ir ieteicams izskatīt iespējas palielināt ar pašreizējiem programmas ISA² risinājumiem sasniegto rezultātu ilgtspēju. Būtu jānovērtē dažādu ilgtspējas pasākumu īstenojamība un izmaksas, un Komisijai tajos būtu jāiegunas. Piemēram, Komisija varētu apsvērt iespēju dažus programmas ISA² risinājumus nodot atklātā pirmkoda kopienām vai mudināt uzņēmumus veidot pakalpojumus uz programmas ISA² bezmaksas risinājumu pamata saskaņā ar Eiropas Savienības publisko licenci (ESPL)²⁵.

Visbeidzot, Komisijai varētu būt lietderīgi padziļināti novērtēt iespējama saistoša sadarbības instrumenta pamatojumu un ietekmi. Novērtēšanas pamatā vajadzētu būt programmas ISA² galīgā izvērtējuma konstatējumiem un liecībām, kas būtu jāsavāc, 2021. gadā veicot EIF īstenošanas izvērtēšanu.

8. TURPMĀKIE PASĀKUMI

Programmas ISA² īstenošanas gaitā vislielāko uzmanību Komisija veltīs iepriekš izklāstītajiem konstatējumiem un ieteikumiem, tos analizējot, lai apstiprinātu un novērstu uzrādītās problēmas, un attiecīgos gadījumos cieši sadarbosies ar dalībvalstīm. Programmas ISA² starpposma novērtēšanas konstatējumi un ieteikumi arī veidos pamatu pārejai uz jaunajām DFS programmām.

²⁴ Priekšlikums “Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko izveido programmu “Digitālā Eiropa” 2021.–2027. gadam”, Brisele, 6.6.2018., COM(2018) 434 final.

²⁵ Sk. <https://eupl.eu/>.